

3. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.08.2023).
4. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12> (дата звернення: 11.08.2023).
5. Кривоножко Г. Є. Щодо особливостей експертного дослідження баз даних та систем управління базами даних як об'єктів авторського права. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління* : електронне наукове видання. 2023. № 4 (22). С. 51—58. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-1\(25\)-20-24](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-1(25)-20-24) (дата звернення: 11.08.2023).

Проблемні питання використання спеціальних економічних знань на досудовому розслідуванні в умовах воєнного стану

Олександр Курман,

канд. юрид. наук, доц., Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5432-7215>, e-mail: reksik9@gmail.com

Проведено аналіз чинного кримінального процесуального законодавства України в частині призначення та проведення ревізій за ініціативою слідчого, зазначено про відсутність єдності у трактуванні норм законодавства, а також єдиної судової практики щодо цього питання.

Ключові слова: види взаємодії; ревізія; спеціаліст; досудове розслідування.

Challenges in Utilizing Specialized Economic Knowledge in Pre-Trial Investigations During Wartime

Oleksandr Kurman

This research article reviews the current criminal procedural legislation in Ukraine concerning the inspections' initiation and execution initiated by the investigator. It reveals inconsistencies in the legal interpretation and the absence of a unified judicial practice on this matter.

Keywords: cooperation forms; inspection; specialist; pre-trial investigation.

У сучасному світі розслідувати кримінальні правопорушення слідчим одноосібно практично неможливо. У будь-якій ситуації слідчий вимушений звертатися по допомогу до інших суб'єктів, залучених законодавством України до сфери кримінального судочинства. У криміналістиці таку співпрацю традиційно визначено як взаємодію — одну з форм організації розслідування, узгоджену діяльність різноманітних рівнів правоохоронних та інших органів і службових осіб під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень.

Серед інших видів взаємодії виокремлюють взаємодію слідчого зі спеціалістами й експертами. Така взаємодія має місце під час безпосереднього проведення слідчим окремих процесуальних дій, підготовки та збирання матеріалів для експертного дослідження або під час експертизи.

В умовах військового стану в Україні, коли з бюджету надають значні кошти на матеріально-технічне забезпечення збройних сил, відновлення цивільної інфраструктури, розмінування, особливе місце в методиці розслідування посідає взаємодія зі спеціалістами в різних галузях економіки, бухгалтерського обліку, експертами-економістами й товаровознавцями, оскільки, на жаль, наявні непоодинокі факти розкрадань або нецільового використання бюджетних коштів, гуманітарної допомоги, отриманої від іноземних і/або національних благодійних організацій. Це стосується товарів як військового, так і цивільного призначення.

На сьогодні чинним законодавством України передбачено кілька форм взаємодії слідчого і спеціаліста, з-поміж яких — призначення та проведення ревізій. Що стосується ревізій, то, на жаль, наявні певні проблеми правозастосовчого характеру, пов'язані з недосконалістю законодавства та колізіями між окремими нормами.

Свого часу (2014) зі ст. 40 «Слідчий органу досудового розслідування» Кримінального процесуального кодексу України (далі — *КПК України*) виключили п. 4, який передбачав право слідчого «призначити ревізії та перевірки у порядку, визначеному законом» [1]. Відтоді виникла правова колізія та точаться дискусії: одні вважають, що ревізію на досудовому розслідуванні слідчий тепер не має права ініціювати, а їхні опоненти — що механізм призначення все ж існує. Так само розділилася й судова практика.

Після внесення змін до КПК України виникла колізія між нормами кримінального процесуального законодавства, яка, з одного боку позбавила слідчого права ініціювати призначення ревізій на підставі КПК України, а з іншого — таке право надає Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [2] (далі — *Закон*), який (відповідно до ст. 1 КПК України) належить до кримінального процесуального законодавства.

Так, зокрема, у згаданому Законі існує низка норм, присвячених питанням призначення та проведення ревізії за ініціативою правоохоронного органу. У ч. 5 ст. 11 серед інших наведено таку підставу для проведення позапланової ревізії, як надходження доручення (яке містить факти, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України, перевірка дотримання яких за законом належить до компетенції Державної аудиторської служби України) щодо проведення ревізії у підконтрольних установах від Кабінету Міністрів України (далі — *КМУ*), Офісу Генерального прокурора, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, Національної поліції України, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України. У ч. 6 ст. 11 цього Закону визначено, що позапланову виїзну ревізію можна здійснювати лише за наявності підстав для її проведення на підставі рішення суду. У ч. 7 ст. 11 Закону встановлено, що позапланові виїзні ревізії суб'єктів господарської діяльності (незалежно від форми власності), які не належать за цим Законом до підконтрольних установ, проводять органи державного фінансового контролю за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні. У ч. 8 ст. 11 Закону закріплено, що орган або особа, який (яка) ініціює проведення позапланової виїзної ревізії, подає до суду письмове обґрунтування підстав такої ревізії та дати її початку й завершення, документи, які відповідно до ч. 5 і 7 цієї статті свідчать про виникнення підстав для проведення такої ревізії, а також на вимогу суду й інші відомості.

Згідно з п. 29 Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами, затвердженого постановою КМУ від 20.04.2006 р. № 550 [3], позапланову виїзну ревізію об'єкта контролю за зверненням правоохоронного органу проводять у разі надання клопотання слідчим або прокурором про призначення позапланової виїзної ревізії й ухвали суду про дозвіл на її проведення. Також у цій постанові передбачено особливості призначення і проведення позапланової ревізії за ініціативою слідчого.

Певна частина судових рішень із цього питання містить посилання на ст. 93 КПК України «Збирання доказів» [1]. У зазначеній нормі закріплено, що збирання доказів здійснюють сторони кримінального провадження у порядку, передбаченому цим Кодексом. Сторона обвинувачення здійснює збирання доказів шляхом проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій, витребування й отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок, проведення інших процесуальних дій, передбачених цим Кодексом. Тобто йдеться про можливість витребування органом досудового розслідування висновків ревізій та актів перевірок, як і будь-яких інших документів, що вже існують незалежно від кримінального провадження, а не про призначення ревізії або її ініціювання. Також нормами КПК України

не передбачено порядку розгляду й ухвалення такого судового рішення, як ухвала про призначення та проведення позапланової документальної ревізії.

Станом на сьогодні питання призначення та проведення ревізій під час досудового розслідування однозначно не обумовлено в законодавстві України, що призводить до різного тлумачення змісту нормативно-правових актів і колізій у практиці їх застосування, що, своєю чергою, створює певні проблеми і/та труднощі у роботі правоохоронних і судових органів.

Перелік джерел посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 04.09.2023).
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 04.09.2023).
3. Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : затв. постановою КМУ від 20.04.2006 р. № 550 (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.09.2023).

Питання нормативно-правового регулювання нових напівсинтетичних канабіоїдів

Ірина Кучинська,

канд. фарм. наук, ІСТЕ СБУ, м. Київ, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0269-9463>,
e-mail: irynakuchynska@ukr.net

Активне просування напівсинтетичних нових канабіоїдів гексагідроканабінолу, гексагідроканабінолу ацетату, гексагідроканабіфорулу й тетрагідроканабідіолу на ринку рекреаційної продукції України та країн ЄС викликає занепокоєння. Доволі висока психоактивність речовин, недостатня вивченість і відсутність контролю надають цим речовинам статус високої соціальної небезпеки.

Ключові слова: нові психотропні речовини; напівсинтетичні канабіоїди; гексагідроканабінол; гексагідроканабінолу ацетат; гексагідроканабіфорол; тетрагідроканабідіол.

Concerning Legal Regulatory Framework for New Semi-Synthetic Cannabinoids

Iryna Kuchynska

The active promotion of semi-synthetic new cannabinoids, such as hexahydrocannabinol, hexahydrocannabinol acetate, hexahydrocannabinofuran, and tetrahydrocannabidiol, in the recreational product markets of Ukraine and EU countries causes concerns. The significant psychoactivity of these substances, coupled with limited research and lack of control, categorizes them as a matter of high social risk.

Keywords: new psychoactive substances; semi-synthetic cannabinoids; hexahydrocannabinol; hexahydrocannabinol acetate; hexahydrocannabinofuran; tetrahydrocannabidiol.

Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів залишається нагальною соціальною проблемою. Зростає злочинність та смертність від заборонених речовин, кількість їх вилучення — на рекордному рівні. Протидія цій глобальній проблемі є пріоритетним завданням діяльності правоохоронних органів усього світу. Для подолання цієї проблеми на урядовому, національному й міжнародному рівнях докладено зусиль для скорочення виробництва, обігу та розповсюдження заборонених речовин. Посилений контроль у портах і на кордонах, скорочення полів вирощування нарковмісних речовин та створення міжнародних агенцій із розвідки підконтрольних речовин — ось частина заходів, які вживають для контролю над ситуацією.